

Etik Kurul belgesi; herhangi bir izin niteliği taşımamakla birlikte, bilimsel araştırma protokolünün ilgili mevzuat ve yükümlülükler kapsamında, katılımcıların fiziksel ve psikolojik sağlığının zarar görmeden yapılabilirliğinin onaylandığı bir belgedir.

Sosyal Bilimler araştırmaları kapsamında etik izin gerektiren durumlar ve dikkat edilmesi gereken ek hususlar şu şekildedir:

- İnsanların katılımcı olduğu ve katılımcılardan belirli içerikleri değerlendirmeleri, görüşlerini paylaşmaları istenen tüm araştırmalar etik izin gerektirmektedir. Buna kısmen insan araştırmalarını içeren çalışmalar da dahildir (örn., arşiv kaynaklarına bakılan ve katılımcıların görüşlerine başvuru yapılan araştırmalar).
- İnsan katılımcıları içeren araştırmalar çeşitli yöntemleri içerebilir. Bazı örnekler; anketler, mülakatlar, odak grup çalışmaları, gözlemler, deneyler, kişileri desteklemeye yönelik geliştirilen eğitimlerin geçerliliğini inceleme, görüşme tekniklerini içermektedir. Nitel ya da nicel yaklaşımlarla yürütülen tüm yöntemler bu kapsama dahildir.
- Kişisel verilerin korunması kanunu gereğince retrospektif çalışmalar da etik izin gerektirmektedir.
- Etik izin kapsamında 18 yaşından küçük katılımcıların araştırmalarda gönüllü katılımcı olarak yer alabilmesi için ailesinin ya da yasal temsilcisinin imzalı izninin alınması gerekliliği bulunmaktadır. Bu katılımcılar için yalnızca sözlü onam yeterli değildir.
- Etik kurul izni gerekliliği araştırmayı yürüten öğrencinin/öğretim elemanının/araştırmacının sadece resmi bir kurumdan veri topladığı durumlara mahsus değildir. Bir kurumdan toplanmasa dahi, insanları içeren her veri toplama süreci (örn., mahallede anket çalışması, saha gözlemleri, çevrimiçi yöntemlerle veri toplama) etik izin gerektirmektedir.
- Kendi çalıştığı kurumlarda veri toplamak isteyen araştırmacıların da etik izin alması gerekmektedir. Örneğin sıklıkla karşılaşılan durumlardan biri Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı personellerin yürüttükleri araştırmalardır. Millî Eğitim Bakanlığının 2020/02 Sayılı Genelgesi kapsamında Millî Eğitim Bakanlığına bağlı her tür ve derecedeki okul ve kurumlarda yapılmak istenen bilimsel çalışmalar Bakanlığın Bilimsel Araştırma Uygulama İznine ilişkin 2020/02 sayılı Genelgesi doğrultusunda hazırlanmaktadır. Kişiler bu kurumlarda çalışsa dahi etik izin ardından da gerekli resmi bakanlık izinlerinin alınması ile yükümlüdür.
- Etik kurul izni geriye dönük verilemez. İlk değerlendirme ve izin çalışma başlamadan önce tamamlanmış olmalıdır.
- Olguların sunumlarını içeren çalışmalarda “Aydınlatılmış onam formu” alındığının belirtilmesi gereklidir.
- Kullanılan fikir ve sanat eserleri için telif hakları düzenlemelerine uyulduğunun kontrol edilmesi önemlidir.

Üniversitemiz Sosyal ve Beşeri Bilimler İnsan Araştırmaları Etik Kurulu başvuru içeriklerine ve süreçlerine <https://sbetikkurul.ogu.edu.tr/> adresinden ulaşılabilir.